

Na podlagi tretjega odstavka 64. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

P R A V I L N I K

o kakovosti sadnih sokov in nekaterih podobnih izdelkov

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

Ta pravilnik določa minimalno kakovost in označevanje sadnih sokov in nekaterih podobnih izdelkov (v nadaljnjem besedilu: izdelki), namenjenih prehrani ljudi, v skladu z Direktivo Sveta 2001/112/ES z dne 20. decembra 2001 o sadnih sokovih in nekaterih podobnih proizvodih, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 10 z dne 12. 1. 2002, str. 58), zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2009/106/ES z dne 14. avgusta 2009 o spremembi Direktive Sveta 2001/112/ES o sadnih sokovih in nekaterih podobnih proizvodih, namenjenih za prehrano ljudi (UL L št. 212 z dne 15. 8. 2009, str. 42).

2. člen

(izrazi)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. sadje so vse vrste sadja, razen paradižnika;
2. sadna kaša ali pire je izdelek, ki lahko fermentira, a ni fermentiran, pridobljen s pasiranjem užitnega dela sadeža, celega ali olupljenega, skupaj s sokom;
3. zgoščena sadna kaša je izdelek, pridobljen iz sadne kaše, kateri se s fizikalnimi postopki odvzame določen del vsebovane vode;
4. sadna pulpa ali sadne celice so nefermentiran izdelek, pridobljen iz užitnih delov nepasiranih sadežev iste vrste, skupaj s sokom. Pri sadežih citrusov sadno pulpo tvorijo ovojnice soka iz endokarpa;
5. zgoščena izdelka sta zgoščeni sadni sok in zgoščena sadna kaša;
6. sladkorji za proizvodnjo:
 - a) sadnih nektarjev so:
 - sladkorji, ki izvirajo iz sadja,
 - sladkorji, opredeljeni v predpisu, ki ureja sladkorje, namenjene za prehrano ljudi,
 - fruktozni sirup;
 - b) sadnih sokov iz zgoščenih sadnih sokov so:
 - sladkorji, opredeljeni v predpisu, ki ureja sladkorje, namenjene za prehrano ljudi,
 - fruktozni sirup;
 - c) sadnih sokov so:
 - sladkorji, navedeni v prejšnjem odstavku, z največ 2% vode;
7. med je izdelek, opredeljen v predpisu, ki ureja med.

II. VRSTE IZDELKOV

3. člen

(sadni sok)

(1) Sadni sok je nefermetiran izdelek, ki je pridobljen iz ene ali več vrst zdravih in zrelih sadežev, svežih ali zamrznjenih, in ima barvo, aromo ter okus, značilne za sok sadja, iz katerega je proizveden.

(2) Sadni sok iz citrusov se pridobiva samo iz mesnatega dela plodu.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko sadni sok iz limete pridobiva iz celega plodu s tehnološkimi postopki, pri katerih preide čim manj sestavin zunanega dela plodu v sok.

4. člen

(zgoščeni sadni sok)

Zgoščeni sadni sok je izdelek, pridobljen tako, da se sadnemu soku iz ene ali več vrst sadja s fizikalnimi postopki odvzame določen del vsebovane vode. Če je izdelek namenjen končnemu potrošniku, je treba odvzeti najmanj 50% vode.

5. člen

(sadni sok iz zgoščenega sadnega soka)

(1) Sadni sok iz zgoščenega sadnega soka je izdelek, pridobljen tako, da se zgoščenemu sadnemu soku ponovno dodajo voda, ki mu je bila odvzeta med zgoščevanjem, arome ter, če je primerno, sadna pulpa, izločene iz soka med postopkom njegove proizvodnje ali proizvodnje sadnega soka iste vrste. Voda, ki se v skladu s tem odstavkom ponovno doda zgoščenemu sadnemu soku, mora imeti ustrezne kemijske, mikrobiološke in organoleptične lastnosti, ki zagotavljajo značilno kakovost sadnega soka.

(2) Sadni sok iz zgoščenega sadnega soka mora imeti organoleptične in analitske lastnosti, ki so najmanj enakovredne lastnostim povprečne vrste sadnega soka, proizvedenega iz sadja iste vrste v skladu s prvim odstavkom 3. člena tega pravilnika.

(3) Najmanjše stopnje vrednosti Brix za sadne sokove iz zgoščenih sadnih sokov so navedene v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

6. člen

(sadni sok v prahu)

Sadni sok v prahu je dehidrirani sadni sok, pridobljen tako, da se sadnemu soku iz ene ali več vrst sadja s fizikalnimi postopki odvzame vsebovana voda.

7. člen

(sadni nektar)

(1) Sadni nektar je nefermentiran izdelek, pridobljen z dodatkom vode, sladkorjev oziroma medu izdelkom, navedenim v 3., 4. ali 5. členu tega pravilnika, sadni kaši, zgoščeni sadni kaši ali mešanici teh izdelkov.

(2) Poleg zahtev iz prejšnjega odstavka mora sadni nektar izpolnjevati tudi zahteve, navedene v Prilogi 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

(3) Sadnemu nektarju je dovoljeno dodati do 20% sladkorjev oziroma medu glede na skupno maso končnega izdelka.

(4) Pri proizvodnji sadnih nektarjev brez dodanega sladkorja oziroma z nizko energijsko vrednostjo se lahko sladkorje deloma ali v celoti nadomesti s sladili v skladu s predpisi, ki urejajo aditive za živila.

(5) Ne glede na določbe prvega, tretjega in četrtega odstavka tega člena je lahko sadni nektar proizveden tudi brez dodatka sladkorja, medu oziroma sladil. V teh primerih je za proizvodnjo sadnega nektarja dovoljena uporaba sadja, navedenega v II. in III. točki Priloge 2 in marelic.

(6) Sadje iz prejšnjega odstavka se za proizvodnjo sadnega nektarja lahko uporabi posamezno ali kot mešanica sadja.

III. DOVOLJENE SESTAVINE, OBDELAVE IN SNOVI

8. člen

(splošno)

(1) Pri proizvodnji izdelkov se lahko uporabijo samo sestavine, obdelave in snovi, določene s tem pravilnikom.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je izdelkom dovoljeno dodajati aditive v skladu s predpisi, ki urejajo aditive za živila.

9. člen

(vitamini in minerali)

Izdelkom je dovoljeno dodajanje vitaminov in mineralov v skladu s predpisom, ki ureja označevanje hranilne vrednosti živil.

10. člen

(dovoljene sestavine)

(1) Sadnemu soku in sadnemu soku iz zgoščenega sadnega soka se lahko ponovno doda aroma in sadno pulpo, izločeni med postopkom proizvodnje tega sadnega soka. Sadnemu soku iz zgoščenega sadnega soka se lahko v skladu s prvim odstavkom 5. člena tega pravilnika ponovno doda tudi aroma in sadno pulpo, izločeni med postopkom proizvodnje sadnega soka iste vrste.

(2) Grozdnemu soku se smejo ponovno dodati soli vinske kisline.

(3) Izdelkom iz 3., 4. in 5. člena tega pravilnika, razen hruškovemu in grozdnemu soku, je pod pogojem, da skupna količina dodanega sladkorja za uravnavanje kislosti in dosladkanje ne presega 150 g na liter soka, dovoljeno dodajati sladkorje:

– za uravnavanje kislosti, pri čemer količina dodanih sladkorjev, izražena kot suha snov, ne sme presegati 15 g na liter soka;

– za dosladkanje, pri čemer količina dodanih sladkorjev, izražena kot suha snov, ne sme presegati 150 g na liter soka.

(4) Izdelkom je za uravnavanje kislosti dovoljeno dodajati limonin sok oziroma zgoščen limonin sok do 3 g na liter soka, izražen kot anhidrid citronske kisline.

(5) Prepovedano je istemu sadnemu soku hkrati dodajati sladkorje in limonin sok, zgoščen ali nezgoščen, oziroma snovi za nakisanje, dovoljene s predpisi, ki urejajo aditive za živila.

(6) Izdelkom je dovoljeno dodajati ogljikov dioksid.

11. člen

(dovoljene obdelave in snovi)

(1) Pri proizvodnji izdelkov so dovoljene naslednje obdelave:

- mehanski postopki ekstrakcije;
- običajni fizikalni postopki, vključno z ekstrakcijo vode (difuzija) iz užitnega dela sadežev, razen pri grozdju, za proizvodnjo zgoščenih sadnih sokov, pod pogojem, da tako proizvedeni zgoščeni sadni sokovi ustrezajo zahtevam iz 4. člena tega pravilnika;
- pri grozdnemu soku, kjer je bilo grozdje obdelano z žveplovim dioksidom, je dovoljeno razžveplanje s fizikalnimi postopki pod pogojem, da skupna količina SO(2) v končnem izdelku ne presega 10 mg/l.

(2) Pri proizvodnji izdelkov so dovoljene naslednje snovi:

- pektolitični encimi;
- proteolitični encimi;
- amilolitični encimi;
- užitna želatina;
- tanin;
- bentonit;
- silikonski aerogel;
- oglje;
- kemično inertna filtracijska sredstva in sredstva za pospeševanje sedimentacije (npr. perlit, diatomejska zemlja, celuloza, netopni poliamidi, polivinilpolipirrolidon, polistiren), ki ustrezajo zahtevam predpisov, ki urejajo snovi in predmete, namenjene za stik z živil;
- kemično inertne snovi za adsorbcijo, ki ustrezajo zahtevam predpisov, ki urejajo snovi in predmete, namenjene za stik z živil, in se uporabljajo za znižanje vsebnosti limonoida in naringina v soku citrusov, ne da bi se opazno spremenila vsebnost limonoidnih glukozidov, kislin, sladkorjev (vključno z oligosaharidi) ali mineralnih snovi.

IV. OZNAČEVANJE

12. člen

(splošno)

Izdelki morajo biti označeni v skladu s predpisom, ki ureja splošno označevanje predpakiranih živil, in s tem pravilnikom.

13. člen

(pogoji za označevanje)

Izdelki morajo glede označevanja izpolnjevati naslednje pogoje:

1. imena izdelkov, navedena v 3. do 7. členu tega pravilnika, se uporabljajo samo za izdelke iz navedenih členov in za njihovo poimenovanje v prometu. Imena določenih izdelkov se lahko nadomestijo s posebnimi poimenovanji, navedenimi v Prilogi 3, ki je sestavni del tega pravilnika. Ta poimenovanja se smejo uporabiti v jeziku in pod pogoji, opredeljenimi v Prilogi 3;
2. če je izdelek iz ene vrste sadja, se beseda »sadni« nadomesti z imenom sadja;
3. imena izdelkov, proizvedenih iz dveh ali več vrst sadja, morajo biti dopolnjena z navedbo uporabljenih vrst sadja po padajočem vrstnem redu glede na volumsko vsebnost sadnih sokov ali sadnih kaš. Navedba uporabljenih vrst sadja se lahko pri izdelkih, proizvedenih iz treh ali več vrst sadja, nadomesti z navedbo števila vrst uporabljenega sadja, z izrazom »več vrst sadja« ali s podobnim besedilom;
4. določbe prejšnje točke se ne uporabljajo za limonin sok, ki se doda izdelkom v skladu s četrtrim odstavkom 10. člena tega pravilnika;
5. pri sadnih sokovih, ki so sladkani z dodatkom sladkorja, mora ime izdelka vsebovati besedo »sladkan« ali »z dodatkom sladkorja«, ki ji sledi navedba največje količine dodanega sladkorja, izračunane kot suha snov in izražene v gramih na liter;
6. pri vrnitvi izdelkov v njihovo prvotno stanje s pomočjo snovi, ki so za to neobhodno potrebne, sestavin, uporabljenih v ta namen, na označbi ni treba navesti;
7. če je sadnemu soku dodana sadna pulpa, mora biti to navedeno na označbi;
8. mešanica sadnega soka in sadnega soka iz zgoščenega sadnega soka ter sadni nektar, ki je izdelan v celoti ali delno iz enega ali več zgoščenih

izdelkov, morata imeti na označbi navedene besede »iz zgoščenega(nih) soka(ov)« ali »delno iz zgoščenega(ih) soka(ov)«. Ta navedba mora biti v istem vidnem polju kot ime izdelka in mora dobro izstopati iz ozadja, z jasno vidnimi črkami;

9. pri sadnih nektarjih mora označba navajati najmanjšo vsebnost sadnega soka, sadne kaše ali mešanice teh sestavin s podatkom »Sadni delež najmanj: ...%«. Ta navedba mora biti v istem vidnem polju kot ime izdelka.

14. člen

(označevanje zgoščenega sadnega soka)

Označba zgoščenega sadnega soka, ki ni namenjen končnemu potrošniku, mora vsebovati podatek o prisotnosti in količini dodanih sladkorjev ali limoninega soka oziroma snovi za nakisanje v skladu s predpisi, ki urejajo aditive za živila. Ta podatek mora biti naveden na embalaži, na etiketi na embalaži ali v spremnem dokumentu.

15. člen

(neto količina)

Nazivna oziroma neto količina izdelkov, način označevanja neto količine in dovoljeni negativni odstotek neto količin predpakiranih izdelkov morajo biti v skladu s predpisom, ki ureja predpakirane izdelke.

V. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

16. člen

(prehodno obdobje)

Izdelki, ki so pridobljeni oziroma izdelani in označeni v skladu z določbami, veljavnimi do uveljavitve tega pravilnika, ter dani na trg do 1. januarja 2012, se lahko tržijo do prodaje zalog.

17. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o kakovosti sadnih sokov in določenih istovrstnih izdelkov (Uradni list RS, št. 31/04).

18. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-216/2010

Ljubljana, dne 15. decembra 2010

EVA 2010-2311-0022

mag. Dejan Židan l.r.
Minister
za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

[Priloga 1: Najmanjše stopnje vrednosti brix za sadne sokove iz zgoščenih sadnih sokov](#)

[Priloga 2: Zahteve za sadne nektarje](#)

[Priloga 3: Posebna poimenovanja določenih izdelkov](#)